

„Bagatelní kriminalita neexistuje“

- odborný seminář

JUDr. PhDr. Jana Firstová, Ph.D.

Dne 22. února 2016 se uskutečnil na půdě Poslanecké sněmovny pod záštitou členů ústavně právního výboru prof. JUDr. Heleny Válkové, CSc. a JUDr. PhDr. Zdeňka Ondráčka, Ph.D. ve spolupráci s Bílým kruhem bezpečí odborný seminář na téma „Bagatelní kriminalita neexistuje“. Seminář zahájila prof. JUDr. Helena Válková, CSc. s krátkým příspěvkem uvádějícím problematiku bagatelní kriminality, jež byla předmětem celého semináře, ve svém vystoupení poukázala na základní prvky deliktu – pachatel-oběť-nedostatečná externí kontrola, dále na tři základní modely vývoje delikventa a ústřední téma trestní politiky, jímž je pokud možno rychlá reakce státu a dobrá sociální politika. Na vystoupení krátkou zdravicí a úvodním slovem navázal JUDr. PhDr. Zdeněk Ondráček, Ph.D., který se následně ujal společně s prof. Válkovou též moderace celého semináře.

Za spoluorganizátory vystoupila se svým příspěvkem prezidentka Bílého kruhu bezpečí Mgr. Petra Vitoušová, která připomněla, že právě den konání semináře 22. únor je vyhlášen jako Evropský den obětí. Zmínila též 25. výročí existence Bílého kruhu bezpečí a jeho úlohu v oblasti pomoci obětem trestných činů. V souvislosti s problematikou bagatelní kriminality poukázala především na její vysoký výskyt, malou objasňenost a minimální postih pachatelů. Zároveň paní prezidentka zdůraznila predispozice každého z nás, stát se obětí trestné činnosti s akcentem kladeným na prožívání dopadů trestného činu ze strany oběti samotné. Je třeba si v této souvislosti uvědomit, že neplatí rovnice bagatelní kriminalita=bagatelní viktimizace. Naopak u pachatelů bagatelní kriminality se může objevovat pocit beztrestnosti a s ním spojené riziko v pokračování trestné činnosti a následně její gradace.

Následně vystoupil se svým příspěvkem doc. PhDr. Jiří Buriánek, CSc. z katedry sociologie Filosofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, který se v úvodu svého příspěvku zabýval ve stručnosti definicí drobné „bagatelní“ kriminality, popisem rozmanitých forem překračování norem v běžném životě. Ve svém vystoupení prezentoval dílčí výsledky výzkumných aktivit dotýkajících se problematiky bagatelní

kriminality v širším sociálním kontextu např. „Výzkum eroze firemní kultury 1996“. Za vědecko-výzkumnou sféru vystoupila dále PhDr. Milada Martínková, CSc. z Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, která prezentovala dílčí výsledky realizovaného viktimologického výzkumu z roku 2013 zabývajícího se mírou zasažení obyvatel vybranými delikty (tzv. tradiční kriminality) za určité časové období, na základě výpovědi osob. Ve svém vystoupení paní doktorka zdůraznila mimo jiné aspekt subjektivní výpovědi hodnocení závažnosti deliktu, jež přináší jiný pohled než posuzování dle objektivních právních norem.

Zástupce Ministerstva vnitra ČR Odboru bezpečnostní politiky JUDr. Michal Barbořík představil přístup k řešení bagatelní kriminality z pohledu resortu MV, Policie ČR s odkazem na evropské zkušenosti ve směru zapojení samosprávy a podpory lokálních projektů cílených na snížení bagatelní kriminality. Tento přístup reflektuje též nová Strategie prevence kriminality ČR na léta 2016-2020. Kladen by měl být důraz též na výzkumné aktivity, výzkumy veřejného mínění, Community policing, projekty jako – mapy kriminality či zapojování dobrovolníků s cílem zajišťování bezpečnosti na místní úrovni.

Doc. JUDr. Martin Kloubek, Ph.D. z Policejní akademie ČR prezentoval své osobní zkušenosti s bagatelní kriminalitou a to nejen z pohledu oběti, ale též z pohledu zkušeného policisty – kriminalisty, který dlouhá léta školí příslušníky bezpečnostních sborů právě v oblasti komunikace policistů s oběťmi nejen bagatelní kriminality. V této souvislosti zmínil program „ Být laskavým a efektivním policistou“.

Výkonný ředitel Svazu měst a obcí ČR Ing. Dan Jiránek ve svém krátkém vstoupení zmínil otázku, jak se vypořádat s bagatelní kriminalitou za použití moderní techniky. Zmínil též chystaný registr přestupků, možnosti vytváření reálných map kriminality, s poukazem na jejich problémy a limity, se kterými se praxe potýká. Zdůrazněna byla též vysoká zatíženost policie administrativními úkony.

Bc. Ivan Dubec vedoucí oddělení prevence kriminality Městské policie v Hradci Králové seznámil přítomné s funkčním systémem prevence kriminality realizovaným v Hradci Králové. Tento systém je založen na efektivním propojení prevence s přímým výkonem služby. V prezentaci byli účastníci semináře seznámeni s klíčovými preventivními aktivitami městské policie jako např. preventivní přednášková činnost zaměřená na všechny věkové kategorie, cílené preventivní projekty – vyhledávání

ohrožených seniorů, postupování událostí „z ulice“ relevantním subjektům, společné řešení a zpětná vazba, zástupci městské policie v expertních skupinách, případová poradna, aktivní využívání vlastních i dalších informačních médií pro informování veřejnosti o aktuálních rizicích, efektivní obraně a možnostech řešení. Mezi důležité aspekty patří též propojení na subjekty poskytující odborné poradenství a sociální služby.

V posledním vystoupení kpt. Mgr. Eva Kunová z Policejního prezidia Služby kriminální policie a vyšetřování poukázala na složitost objasňování nejen bagatelní trestné činnosti ze strany Policie ČR. Stručně shrnula aktuální statistické údaje dotýkající se nápadu a objasněnosti bagatelní trestné činnosti. V závěru svého vystoupení poukázala též na aktivity PČR, které tento subjekt v oblasti prevence kriminality realizuje a navrhla též další náměty pro zefektivnění prevence např. zapojení širší veřejnosti do řešení problému, prohloubení spolupráce s asistenty prevence kriminality, OSPOD, NNO, účast policistů na zastupitelstvech obcí apod.

Po odeznění posledního příspěvku následovala krátká přestávka a následně pokračoval odborný program diskusí.

V rámci diskuse vystoupila PhDr. Alena Horáková z Odboru bezpečnostní politiky MV ČR s krátkou prezentací, která doplňovala vystoupení JUDr. Barboříka. Představen byl projekt sousedských hlídek, který funguje v několika zemích světa a stává se tak příkladem tzv. „dobré praxe“ i pro Českou republiku.

Ing. Jiránek v rámci diskuse ještě jednou poukázal na problematiku přestupků, na téměř nulovou postížitelnost, nevymahatelnost pokut, které se jeví jako naprosto neúčinný nástroj.

JUDr. Bureš seznámil přítomné se zkušenostmi z USA, kde je realizováno hodnocení funkcionářů policie na základě snižování kriminality v dané oblasti. Program je zaměřen na hledání kreativního řešení místního problému založeného na spolupráci.

JUDr. Barbořík doplnil své vystoupení představením vizí a cílů nové Strategie prevence kriminality, upřesnil projekt „Mapy budoucnosti“ jako nástroj pro analýzu a predikci kriminality.

PhDr. Andrea Matoušková, ředitelka Probační a mediační služby zdůraznila především potřebu spolupráce na všech úrovních. Zdůraznila též nutnost personálního posílení a to nejen PMS.

Vrchní inspektor Jan Koubek ze služby kriminální policie a vyšetřování Obvodního ředitelství Policie ČR Praha I seznámil přítomné se svými praktickými zkušenostmi s bagatelní kriminalitou. Poukázal např. na často se objevující problém fiktivní kriminality, administrativní zatížení policistů, omezené personální kapacity.

V závěru semináře se ujala slova prezidentka Bílého kruhu bezpečí, která poděkovala organizátorům a účastníkům semináře za podnětnou diskusi k danému tématu, která ji vede k dalším úvahám. Zdůraznila na závěr, že je třeba všechna opatření navrhovat a následně realizovat především při respektu těch, kterým se trestný čin stal.

V závěru semináře došlo ke shrnutí nejdůležitějších návrhů, které na semináři zazněly ze strany prof. JUDr. Heleny Válkové, CSc. a JUDr. PhDr. Zdeňka Ondráčka, Ph.D., kteří přislíbili jejich následný přenos a konzultaci v rámci příslušných výborů.